بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

پشت بە حوکمی برگە(1) ی ماددەی (56) لە یاسای ژمارە (1) ی سالّی (1992) ی، هەموار کراوو، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق، ئەنجومەنی نشتمانیی کوردستان – عێراق لە دانیشتنی ژمارە (24)ی رۆژی (2006/12/27) ی خۆیدا، بریاری دانانی ئەم یاسایەی خوارەوەی دا:

یاسای ژمارە(20)ی سالّی / 2006

یاسای وەزارەتی گەشتوگوزاری هەرێمی کوردستان ـ عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە، ماناکانی بەرامبەریانە لەم یاسایەدا:

یەکەم: هەرێم : هەرێمی کوردستان– عێراق .

دووەم:وەزارەت : وەزارەتی گەشتوگوزاری هەرێم.

سێیەم: وەزیر : وەزیری گەشتوگوزاری هەرێم.

چوارەم: بریکاری وەزارەت : بریکاری وەزارەتیگەشتوگوزار.

پێنجەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی راوێژکاریی وەزارەتی گەشتوگوزار.

شەشەم: مەبەستی گەشتوگوزاری: مەبەست لە حەوانە(الراحة) بووژانەوە(الاستجمام)و وەرزش و مەلەوانی و رابواردن و راوکردن و بینینی هەواری مێژوویی وئاسەوارو دیمەنی سروشتی و پارك و سەیرانگا و کرینی پێداویستی شەخسی و چالاکیی دیکەی خەمرەوێن و هەر مەبەستێکی دیکە کە گەشتیاران رابکێشیّ.

حەوتەم: جێگەی گەشتوگوزار: هەر جێگەیەکە، مەبەستی گەشتوگوزاری تێدا بەجیّ بیّ وەك، ئۆتێل و خواردنگە و گازینۆ و شوێنی بووژانەوە (المنتجعات) و خێوەتگاو شوێنی دیکەی بۆ مەبەستی گەشتوگوزار ئامادە کرابیّ.

هەشتەم: ناوچەی گەشتوگوزار: هەر ناوچەیەك دەگرێتەوە کە بۆ چالاکی گەشتوگوزر لەباربیّ و مەبەستی گەشتوگوزاریی بۆ فەراهەم کرابیّ یان بۆ گەشتوگوزار لەبار بێت.

- ئەرك وفرمانەکانی وەزارەت -

ماددەی دووەم:

وەزارەت ئەرکی پلاندانان و بەدواداچوونی بزووتنەوەی گەشتوگوزاری ناوچەکانی هاوینە هەوار لە چوارچێوەی پلانی گشتی گەشتوگوزار لە هەرێمدا جێبەجیّ دەکات و ئەم رێگایانەی خوارەوە بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی دەگرێتەبەر:–

یەکـەم: بەهاوئاهـەنگی کـردن لەگـەڵ لایەنـە پەیوەندیدارەکانـدا وزەی گەشـتوگوزارو سەرچـاوە سروشتیەکان و ناوچە ئاسەواری و مێژوویی و مەزارگەی ئایینی وەبەردێنێ بـەجۆرێکی وا کـە خزمەتی مەبەستی گەشتوگوزاری بکەن و پەرەیان پێ بدرێ.

دووەم: هاندانی بنیات نانی شارو کۆمەڵگای گەشتوگوزاری و جێگای بووژانەوەو ئۆتێـل و خـانووی گەشتوگوزاری.

سێیەم: دروستکردن و بەکرێدان و بەکرێگرتنی خواردنگە وگـازینۆ و چـایخانەو جێگـای ڕابـواردن و سەیرانگاو مەلەوانگەی دەستکرد و سروشتی وشوێنی بەفەرەخلیسکێ و هی دی.

چوارەم: هاوکاری کـردن لەگـەڵ سـەندیکاو ڕێکخـراوە پیشـەیی و جەماوەرییـەکان و بـەپێی توانـا ڕەخساندنی هەموو جۆرە ئاسانکارییەك بۆیان لە پێناوی خولقاندنی بزووتنەوەیەکی بەرفراوانی گەشتوگوزاری.

پێنجەم: ڕەزامەندیی دەربڕین لەسەر پێدانی مۆڵەت بـە کۆمپانیـاو نووسـینگەو بریکارەکـانی سـەفەرو گەشتوگوزاری ناوخۆو هاندانی سەفەری گەشتوگوزاری.

شەشـــەم: پێشـــکەش کردنـــی خزمـــەتگوزاریی پێویســـتی پـــارە گۆڕینـــەوە لەناوچـــەو دەزگـــا گەشتوگوزارییەکاندا بەهاوئاهەنگی و ڕێککەوتن لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکاندا.

حەوتەم: ڕێککەوتن لەگەڵ دەستەو کۆمپانیا و تاکەتاکەی خەڵکیشدا لەناوەوەی هەرێم و دەرەوەیدا و ئەمەش وەرگرتنی ڕەزامەندیی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانی پێدەوێ.

هەشتەم: هاوئاهەنگی کردن لەگەڵ وەزارەتەکان و لایەنی پەیوەندیدار لە بوارەکانی گەشتوگوزاریدا.

نۆیەم: هاوکـاری و هاوئاهـەنگی کـردن لەگـەڵ دەسـتەی وەبـەرهێنان لـە هەرێمـدا بـۆ ڕاکێشـانی وەبەرهێنـەر بـۆ نـاو هـەرێم لـە چوارچـێوەی پـلان و ئـەو یاسـایانەی بـۆ ئـەم مەبەسـتە دەرچووێنراون.

- پێکهاتەی وەزارەت -

ماددەی سێیەم:

یەکەم: وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێت:ـ

أ- وەزیر: سەرۆکی باڵاو بەرپرسی ئیشوکاری ئاراستەکردنی سیاسەتی وەزارەتەکەیە و سەرپەرشـتی و چاودێرییان دەکات و هەموو بڕیارو فەرمان و ڕێنماییەکیش کە پەیوەنـدی بـە ئـەرك وفرمـان وپێکهاتـەو دەسـتەڵات وکاروبـاری دیکـەی هونـەری ودارایـی و کـارگێڕی ورێکخسـتنی وەزارەتەکـەوە هـەبێ، بـەپێی حوکمـەکانی ئـەم یاسـایە لـە وەزیـرەوە دەردەچـن وخـۆی سەرپەرشتیان دەکات و بەرپرسیشە لە بەردەم ئەنجومەنی وەزیراندا، چونکە خـۆی ئەنـدامێکی هاوکاری ئەنجومەنەکەیەو بۆی هەیـە هەنـدێ لـە دەسـتەڵاتەکانی خـۆی بـدات بـە بریکـاری وەزارەتەکەی یان بە بەڕێوەبەرەگشتییەکان یاخود بەهەر فەرمانبەرێکی وەزارەتەکەی کە خـۆی بەشیاوی بزانێ.

ب- بریکاری وەزارەت: لەچوارچێوەی ئەو دەسـتەڵاتانەی کـە پێـی دەسـپێردرێ لەئاراسـتەکردن و سەرپەرشتی کردنی کاروباری وەزارەتەکەدا، یاریدەی وەزیـر دەدات و مەرجیشـە بڕوانامـەی بەرایی زانکۆی هەبێ.

ج- نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك بەپلەی بەڕێوەبەر بەڕێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و ژمارەیەك لە فەرمانبەریش یاریدەی دەدەن.

د- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێك بەپلـەی بەڕێوەبەر بەڕێوەی دەبـات کـە بڕوانامـەی بەرایی زانکۆی هەبێت و ژمارەیەك لە فەرمانبەریش یاریدەی دەدەن.

هـ- راوێژکاران: ژمارەیان لە چوار راوێژکار زیاتر نابێ، مەرجیشە بڕوانامەی بەرایی زانکۆیان هـەبێ و خاوەن ئەزموون و کارامەیی بن.

و- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کارگێڕیی و دارایـی: بەڕێوەبـەرێکی گشـتی سـەرۆکایەتی دەکـات کـە بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێ و خاوەن ئەزموون و پسپۆڕیی بێ.

ز- بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی شوێنەوارەکان: بەڕێوەبەرێکی گشـتی خـاوەن بڕوانامـەی بـەرایی زانکـۆ سەرۆکایەتی دەکات و بەڕێوەی دەبات، بە مەرجێك خاوەن شارەزایی و پسپۆڕیی بێ.

دووەم: لەهـەر پارێزگایـەك لـە پارێزگاکـانی هـەرێم بەڕێوەبەرایەتییـەکی گشـتی بـۆ گەشـتوگوزار دادەمەزرێ و بەڕێوەبەرێکی گشتی خاوەن بڕوانامەی بـەرایی زانکـۆ سـەرۆکایەتی دەکـات و بەڕێوەی دەبات بەمەرجێك خاوەن شارەزایی و پسپۆڕی بێ لەو بوارەدا.

سێیەم:

أ- ئەنجومەنی ڕاوێژکاریی وەزارەت پێکدێت لە:-

1- **وەزیر:** سەرۆکە.

2- **بریکاری وەزارەت:** ئەندامە و لەکاتی ئامادە نەبوونی وەزیر سەرۆکایەتی ئەنجومەنەکە دەکات.

3- **بەڕێوەبەرە گشتییەکان** : ئەندامن.

4- **راوێژکارو شارەزایان:** نابێ ژمارەیـان لـە سـێ کـەس زیـاتر بـێ: ئەنـدامن. بەمـەرجێك خـاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بن و شارەزایی و پسپۆڕییان هەبێ.

ب - ئەنجومەن لەسەر داواکردنی وەزیر و لە کاتی پێویستدا کۆ دەبێتەوە.

ج - ئەنجومەن راسپاردەکانی پێشکەش بە وەزیر دەکات و ئەگەر پەسند کرا شـێوەی بڕیـاری وەزاری وەردەگرێ.

ماددەی چوارەم:

یەکەم: بە پێڕەوێکی تایبەتی کاروتایبەتمەندییەکانی پێکهاتەی وەزارەت دەستنیشان دەکرێ.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە هەریەك لەو بەڕێوەبەرایەتیانـە یـان بەشـەکان یـان هۆبـەکانی نێـو پێکهاتـەی وەزارەت بەپێی پێویستی کارەکانیان دامەزرێنێ یان لێکیان بدات یان هەڵیان وەشێنێتەوە.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: یاسای دەزگای گشتی گەشتوگوزاری هەرێمی کوردستان ژمارە(39)ی ساڵی 2004 کە لـە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق دەرچووە هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم: هەموو ماف و ئیمتیازێکی دەزگای گشتی گەشتوگوزار لە هەردوو ئیدارەی سلێمانی و هەولێر دەدرێن بە وەزارەتی گەشتوگوزار لە هەرێمدا.

ماددەی شەشەم:

کار بە هیچ دەقێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ

ماددەی حەوتەم:

وەزیر بۆ ی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی کردن لە جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی هەشتەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی نۆیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونی کاری پێ دەکرێ و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) بلأودەکرێتەوە.

عدنان رەشاد موفتی

سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی

کوردستان ـ عیراق

هۆکارەکانی دانانی ئەم یاسایە

لەبەر ئەوەی هەرێمی کوردستان ـ عیراق سروشتێکی گەشتوگوزاریی لە ڕووی هاوینەهەوار و شوێنی گەشتوگوزار و جێگەی ئاسەوار و مەزارگەی ئایینی هەیە و گەشتوگوزاریش گرنگیەکی زۆری هەیە، چونکە سەرچاوەیەکی سەرەکییە لە سەرچاوەکانی سامانی نیشتمانی و هۆیەکی کارایە بۆ ناساندنی کەلەپوورو شارەستانیەتی گەلی کوردستان بە جیهان و لە پێناوی هاندانی بزوتنەوەی گەشتوگوزاری و راکێشانی گەشتیاران لە ریگەی شوێنە گەشتوگوزارییە تازەو هاوچەرخەکانی و بۆ دامەزراندنی وەزارەتێك لە هەرێمدا بۆ بەدیهێنانی ئەرك و ئامانجەکانی و بۆ روونکردنەوەی پێکهاتەو دەستەلأتەکانی ئەم یاسایە دەرچوێنرا.

تێبینی: **ئەم یاسایە دوای پەسندکردنی لەلایەن سەرۆکی هەرێمی کوردستان – وە لەژمارە** (66) **ساڵی شەشەم –ی رۆژی** 2007/4/23 **رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بلاوکراوەتەوە**